

Jeřáb krasový. Endemit Českého krasu. Popsaný v Českém krasu jako nový rostlinný druh poměrně nedávno, v roce 1984. Vznikl samovolným křížením jeřábu muku a břeku.

Jeřáby krasové na Kotýzu

GPS: N 49° 54.953', E 14° 2.929'

Nedaleko Jelínkova mostu, v místech bývalého pravěkého hradiště na Kotýzu, roste skupina několika mladých stromů **jeřábu krasového**. Jejich věk je

asi 40 let. Od podobného jeřábu muku jej rozlišíme například podle čepele listů, kterou má jeřáb krasový klínovitě se zužující ke špičce, nejširší ve spodní třetině a rub listů má nažloutle šedozeleně zbarven.

7

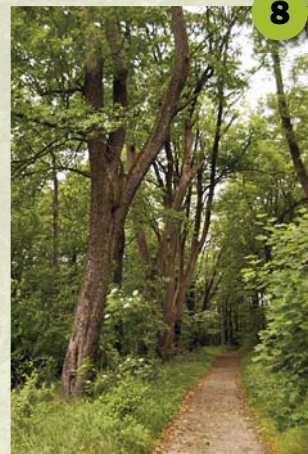
Jeřáb krasový

Jeřáb muk má čepel listů široce eliptickou až okrouhlou a rub listů zbarven intenzivněji šedozeleně až stříbřitě. Budete-li se pozorně dívat, můžete stříbřitě svítící jeřáby muky na Kotýzu spatřit na více místech.

Jeřáb muk

Jeřáb břek se vyskytuje roztroušeně převážně v teplejších oblastech našeho území. Je spíše dřevinou krátkověkou ale může se dožít i 300 let. Má velmi tvrdé a houževnaté dřevo, které se používá například na výrobu zobcových fléten, klavírů a exkluzivního nábytku.

8

Břeková alej na Boubové

N 49° 57.633', E 14° 8.953'

Jdete-li po červené turistické značce od Bubovických vodopádů do Sv. Jana pod Skalou, v sedle mezi vrchy Boubovou a Doutnáčem procházíte alejí, která je tvořena vzrostlými jeřáby břeky. Na některých můžete vidět žluté vodorovné pruhy a čísla. Toto označení znamená, že byly v minulosti uznány jako výběrové stromy ke sběru osiva. Všimněte si šupinovitě odlupčivé korky, podle které je snadno poznáte od ostatních stromů i v zimním období, kdy nejsou olistěné.

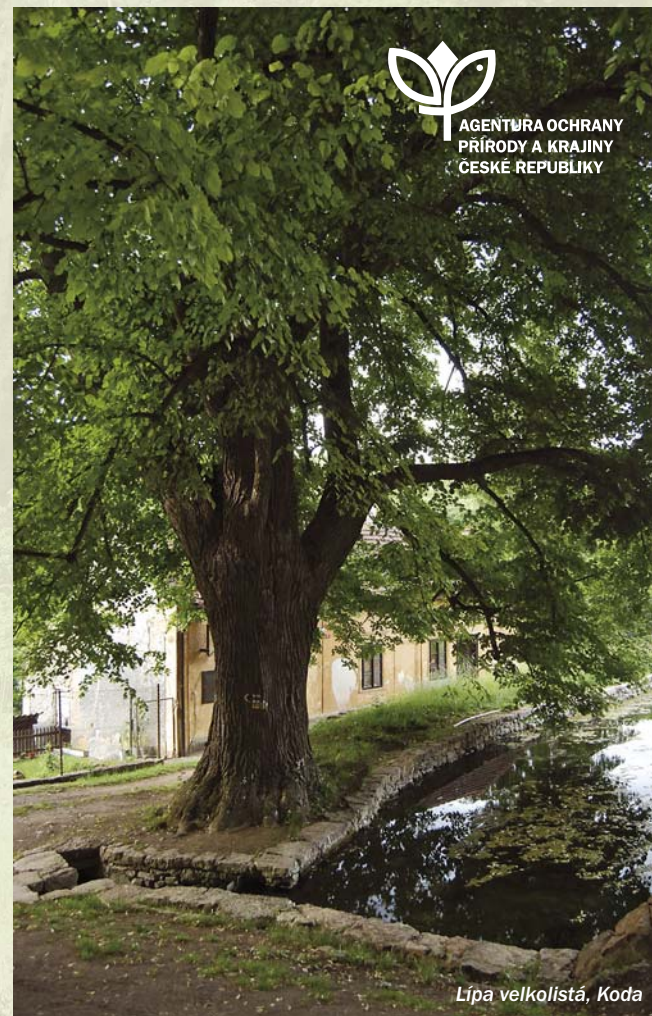
PRÁČNÍ REZERVACE (PR)
PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP)

Při příležitosti 40. výročí vyhlášení CHKO Český kras vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Český kras – 2012
Grafická úprava: Pavel Amier, fotografie: Josef Mottl

Chránná krajinná oblast
ČESKÝ KRAS

Pozoruhodné stromy Českého krasu

Lipa velkolistá, Koda

V Českém krasu můžeme najít řadu zajímavých stromů, které stojí za povšimnutí, byť nejsou chráněny jako památné dle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Rádi bychom Vám představili alespoň některé z nich.

Duby jsou dlouhověké, pomalu rostoucí dřeviny. Nejčastějšími duby České republiky jsou dub zimní a letní. Rostou od nížin do podhorských poloh. Ve výjimečných případech se mohou dožít i 2000 let. Byly často vysazovány pro zpevnění půdy na hráze rybníků nebo pro svoji odolnost a dlouhověkost jako hraniční stromy.

Duby na hrázi rybníka Obora

GPS: N 49° 54.587', E 14° 8.494'

Ne celý kilometr severozápadně od Litně se nachází rybník Obora. Na hrázi naleznete skupinu prastarých dubů letních, které zmiňuje litéňský farář Kreisinger v knize „Liteň a přifažené k ní obce“ z r. 1896: „...mezi poli leží bažantnice čili Obora s mohutnými staletými duby“.

1

Dub pod Vysokou u Vonoklas

GPS: N 49° 57.216', E 14° 17.725'

Na východ od Vonoklas, u vstupu modré turistické značky do lesa, naleznete zajímavý dub letní, někdy nazývaný po bývalém majiteli vonoklaského statku jako „Landův dub“, který vyznačuje hranici vonoklaského a černošického katastru. Nedaleko, na stejné katastrální hranici, roste památný „Dub u Vonoklas“, v některých pramenech uváděný jako „Dub na Vráži“ (GPS N 49° 57.032', E 14° 17.795').

2

Dub letní u Sedlec

GPS: N 49° 58.624', E 14° 8.502'

Ve svahu nad potokem Loděnice u osady Sedlec roste mohutný dub. Naleznete jej při hranici NPR Karlštejn. V minulosti rostl na okraji lesa, o čemž svědčí jeho mohutná koruna. Později byl na přilehlém pozemku vysázen les, takže je dnes již obklopen vzrostlými stromy.

3

Lípy (srdčitá a velkolistá) jsou statné, až 30 m vysoké stromy (velkolistá i 40 m). V přírodě rostou nejčastěji v suťových lesích a jako příměs dubohabřin nebo bučin. S rostoucí nadmořskou výškou jich ubývá, v horách již zcela chybí. Dožívají se nižšího věku než dub, cca 500 let srdčitá a 1000 let velkolistá. Oproti dubu mají značnou regenerační schopnost. Po řezu nebo poraněních obráží novými výhony a dokáží vytvořit i náhradní kmen.

Lípy v Hostimi

GPS: N 49° 57.643', E 14° 7.801'

Na návsi osady Hostim naleznete u pomníčku padlým v 1. světové válce skupinu tří lip velkolistých. Poblíž na turistickém rozcestníku je dokonce připevněna tabulka: „skupina stromů chráněná státem“. Ve skutečnosti tato skupina památnými stromy nikdy vyhlášena nebyla.

4

Lípa velkolistá u rybníčku v Kodě

GPS: N 49° 55.87700', E 14° 6.97465'

Krásnou lípu naleznete na hrázi vodní nádrže v osadě Koda. Nepatří k nejstarším, ale svou košatou korunou dotváří atmosféru

5

místa na kterém můžete nalézt hned několik pozoruhodností. Nádrž je napájena z Kodské vyvěračky. Tento pramen o vydatnosti 9 litrů za vteřinu a teplotě 11 °C vyvěrá poblíž ve zděné kapličce u cesty. Voda z nádrže roztáčela dvě mlýnská kola kodského mlýna, která byla umístěna šikmo nad sebou v umělém zářezu vylámaném v pěnovcové kupě, vzniklé vysrážením sladkovodního vápence z vyvěrajících vod.

Javor klen

je statný, až 40 metrů vysoký strom s víceméně rovným kmenem a košatou korunou. Dožívá se věku kolem 400 let. Borka stromů je ve stáří typicky šupinovitě odlupčivá. Je dřevinou vlhkých suťových lesů spíše vyšších poloh.

Javor klen v Axamitově bráně

GPS: N 49° 55.007', E 14° 2.877'

Javor zde roste za skalní bránou v horní části propastovité jeskyně, ke které se váže několik pověstí o navazujících rozsáhlých prostorách. Existenci těchto prostor se však v minulosti, při provádění archeologického i speleologického průzkumu, nepodařilo potvrdit. V archeologických zápiscích Mořice Lúsnera nalézáme zmínku z r. 1880: „Uvnitř nepříliš velkého prostoru, přístupného branou, najdeme jen několik balvanů mezi nimiž vyrůstá mladý jasan s mladým javorem“. Díky tomuto záznamu můžeme jeho stáří poměrně přesně odhadnout na 150 let.

6

